

[Holstein.]

vænnet sig til et godt Bord, tænke sig at vende tilbage til Smalkost; man er jo da Fremskridtsmand, og naar man ikke kan fortsætte ved det gamle Bord, ja, saa maa man se at finde et nyt Bord. Og det er virkelig lykkedes overmaade godt for den højtærede Landbrugsminister og det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen at indbyde til et nyt Gæstebud. Jeg kunde tænke mig, at naar der ogsaa er spist op ved dette Bord, og Dunker her ogsaa er tom, saa rekvireres der igen et nyt Bord, indtil der til sidst ikke er mere at rekvirere. Men jeg vil dog sige, at jeg synes, at det Bord, man her har indbudt den danske Landbostand og den danske Landarbejderbefolkning til at tage Sæde ved, indeholder nogle Retter af en saadan Beskaffenhed, at jeg meget vel forstaar, at man i Venstres Landbokredse begynder at nære Betænkeligheder.

For at overbevise sig om, at det virkelige er, om jeg saa maa sige, en Landboreform paa vidt Sigt, vi her staar overfor, ja, en Landboreform af intet mindre end revolutionerende Karakter, behøver man jo blot at følge Minespillet i det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksens udtrykfulde Ansigt, naar Ordføreren for Venstre, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, taler. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen ved nemlig, hvad det Drama, der her er indledet, drejer sig om. Det ved han, og derfor er det saa tragisk for ham. Jeg er ikke sikker paa, at den højtærede Landbrugsminister er saa haardt handikappet som det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, men saa meget desto lykkeligere for den højtærede Landbrugsminister! Det er vist ikke for meget sagt, at de Lovforslag, der her søges gennemført som de fremtidige grundlæggende landbopolitiske Love i Danmark, har en Rækkevidde, som er lige saa omvæltende for den bestaaende landbopolitiske Tilstand her i Landet, som de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarhundrede var. Hvis de bliver ført ud i Livet i hele det Omfang, det er muligt efter deres Bogstav, vil de komme til at betyde lige saa meget som Stavnbaandets Ophævelse og Hoveriets Afskaffelse. Der er bare den store Forskel, at de Love og de Reformer, som gennemførtes for halvandet Hundrede Aar siden, kom for det første paa Baggrund af en landbopolitisk Tilstand, som ikke længere lod sig opretholde, som var løbet absolut fast, som var til nationaløkonomisk og socialt lige stor Skade for det danske Samfund, og endelig var de Udtryk for vel gennemtænkte, veludarbejdede Pla-

ner af kompetente Mænd i den store Landbokommission. Kan man nu sige noget lignende om de Forslag, der her er lagt paa Tingets Bord? Nej, paa ingen Maade. De kommer ikke som Love, der gør op med en landbopolitisk Tilstand, der er uholdbar, med et Landbrug, som er stagnerende, som er visnet hen, som ikke længere blomstrer, en forarmet Landbobefolkning, en forarmet Bondestand, paa ingen Maade. Men kommer de da som Udtryk for saglige, grundige, indgaaende Overvejelser af upartiske Mænd, som Colbjørnsen, Christian Ditlev Reventlow og deres Medarbejdere, som ikke tog Hensyn til at vinde flere eller færre Stemmer i Landbobefolkningen, men som udelukkende var ledet af det ene Hensyn: Hvad gavner socialt og nationaløkonomisk mest paa det landbopolitiske Omraade, den bestaaende Tilstand eller de Reformer, som vi tænker os at føre igennem? Nej, det er jo ikke Tilfældet her. Disse Lovforslag er jo simpelt hen — det har jo den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti (Ulrich) saa fuldkommen Ret i — gamle Gengangere, de er jo ikke Spor andet end Opkog af de valpolitiske Lovforslag, som Socialdemokratiet privat har fremsat her i dette Ting Aar efter Aar i den sidste halve Snes Aar, intet andet.

Hvis man vil spørge om disse to Lovforslags Betimelighed, ligger det nær at se dem under tre Synspunkter. Det første er, om de er retligt uangribelige. Det andet er, om de er nationaløkonomisk fordelagtige. Og det tredje er, om de er socialt paakrævede. Hvis man maa besvare alle tre Spørgsmaal med et Ja, ja, saa er det givet, at det er en fortræffelig Reform, der foreslaas. Hvis man derimod maa besvare alle tre Spørgsmaal med et afgjort Nej, ja saa er det indlysende, at de er absolut forkastelige.

Den ærede Ordfører for Venstre (Madsen-Mygdal) dvælede længe ved den retlige Side af disse Lovforslag og navnlig selvfølgelig af det Lovforslag, der indeholder Ekspropriationsbestemmelserne, og det ærede Medlem gjorde gældende, at dette Lovforslag var grundlovsstridigt. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem, men det beklagelige er jo blot, at Love, selv om de er grundlovsstridige, har saa overordentlig lidt Sandsynlighed for at blive kendt grundlovsstridige og ugyldige af de danske Domstole og af den danske Højesteret. Vi har endnu aldrig i den Tid, vi har haft fri Forfatning, set en Lov blive kendt grundlovsstridig, skønt vi utvivlsomt har faaet Love, med Hensyn til hvis grundlovmæssige Karakter det i hvert Fald var overmaade tvivlsomt, om de